

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

Ročník: 96

číslo: 47

20. listopadu 2016

Cena: 8 Kč

Dokumenty české reformace

jako věroučné prameny v Základech víry CČSH

ČTYŘI PRAŽSKÉ ARTIKULY
A ČESKÁ KONFESE

V Základech víry Církve československé husitské jsou jako věroučné prameny z období české reformace uvedeny dva stěžejní dokumenty: Čtyři pražské artikuly z roku 1420 a Česká konfese z roku 1575. První dokument je z počátečního období jako formulace základního programu husitství a druhý ze závěrečného období české reformace - z konce 16. století v setkání se světovou reformací, zejména luterskou. Ve vydání Základů víry se Stručným komentářem z roku 2014 je uveden odkaz na plné znění obou dokumentů, jak jsou zveřejněna ve vydání v publikaci Čtyři vyznání z roku 1951. U čtyř pražských artikulů v úplné verzi tak vynikne důkladná biblická argumentace husitů na jedné straně, tak ale na druhé straně se ukazuje, jak je vystavěna i argumentace z patristické a církevní tradice. Spolu s Písmem sv. pro utrakvisty hrála významnou roli pro argumentaci právě patristická a starocírkevní tradice, kterou neopomjeli,

na rozdíl od pozdějších představitelů světové reformace stavějících pouze na Písmu. Se zněním čtyř pražských článků se setkáváme v různých obměnách též v husitských listech a manifestech. Ačkoliv se mění pořadí i formulace článků, přesto jejich základní obsah zůstává.

Čtyři pražské artikuly formulují základní reformní program a zásady českého opravného hnutí již od dob Milíče z Kroměříže a jsou spjaty zvláště s reformním působením M. J. Husa. Vznikly zřejmě za ideového vedení Mistra Jakoubka ze Stříbra. Patrně z července r. 1420 pochází toto později ustálené pořadí: 1) svobodné kázání Božího slova, 2) přijímání pod obojí, 3) odnětí majetku a světské moci kněžím, 4) trestání zjevných hříchů těmi, jimž to přísluší ve smyslu Lv 19,17 a Mt 18,15. Čtyři pražské články jsou nazvány „první konfesí české reformace“. Jejich vznik je kláden do podzimu r. 1419 a důležité je znění z července r. 1420. Artikuly se staly zemským zákonem vyhlášeným na časlavském sněmu v červnu 1421.

Na Husův zřetelný vliv při formování artikulů poukazuje například církevní historik M. Wernisch v knize s názvem *Husitství - Raně reformační příběh*, z roku 2003. Svobodné kázání Božího slova bezprostředně souvisí s Husovou kazatelskou činností a jeho nerespektováním církevního zákazu kázat. Pavel Soukup ukazuje, že východiskem pro oprávnění kázat i přes církevní zákaz je podle Husa kněžské svěcení. Zatímco Hus úkol kázat vztahoval na kněze, Mikuláš z Drážďan rozšířil tento požadavek svobodného kázání na laiky. Významným článkem programu české reformace je přijímání pod obojí. Kalich se stal symbolem české reformace – konfesní identity utrakvistů. Článek o „panování kněží“ týkající se politické a hospodářské moci duchovních i článek o morální nápravě společnosti a církve jsou již obsaženy v Husově reformním úsilí a kazatelské činnosti. Na čtyřech článcích nás upoutá pojem svoboda. Mluví se zde o „svobodném“ zvěstování a kázání

Dokončení na str. 3

„Dejme minulosti budoucnost“ znělo motto letošního veletrhu PAMÁTKY - MUZEA - ŘEMESLA, zaměřeného na rekonstrukci památek, jejich financování i současné využití a v neposlední řadě též na zajímavou oblast restaurátorství a uměleckého řemesla.

Církev československá husitská se veletrhu účastnila podruhé; letos se stánek dokumentující základní typy sborů i projekty významné pro kulturní dědictví a rozvoj turistiky rozrostl o dva zdařilé panely: první prezentoval nedávno otevřený kostel Jana Husa a Jeronýma Pražského v Mirovicích a druhý pak projekt kaple ve Škodějově, jejíž otevření je plánováno na jaro 2017. Její architekt Jiří Gebert byl na veletrhu přítomen. stejně jako patriarcha církve Tomáš Butta a přednosta III. odboru Úřadu ústřední rady Jiří Vaniček (oba na fotografii společně s náměstkyní ministra kultury Annou Matouškovou). Zvědavé dotazy návštěvníků našeho stánku pak zaskvěřovali také František Brynych a Jarmila Brynychová z téhož úřadu.

red

21. listopadu 2016
přednášková síň na faře, Ambrožova 729, Hradec Králové

9.00 pobožnost
10.00 přednáška

Bc. David Novák, M. Th.

Jak zaujmout křesťanskou mládež v 21. století

svou účast potvrdíte na: diocese.hradec@cszh.cz
Podpořeno z Fondu rozvoje
Královéhradecké diecéze CČSH

KRÁLOVÉHRADECKÁ DIECÉZE
Církve československé husitské

diecézní katedra

Ohlédnutí na Dvacátý osmý říjen

Střípky naší minulosti; snad pomohou, abychom byli k sobě v Čechách a hlavně v Církvi blíž... V textu je uveden čas, místo, dějství, typická momentka a otázka, úvaha, výzva...

28. 10. 1937
Zemské vojenské velitelství v Bratislavě
pěchota, jezdcí, tanky, vojenská muzika, otec v uniformě desátníka československých legií ve Francii
Jsme připraveni bránit svou zem

28. 10. 1939
Praha - Žižkov, lokalita u Bulhara, míříme na Václavské náměstí otec a bratr i já s trikolórami na klopách svátečního saka náhlá střelba na Václavském náměstí, lidé se rozutíkají smrtelně zranění medik Opletal a dělník Sedláček
Budeme bojovat za svobodu (rodiče se zapojí do odbojové organizace ÚVOD, já dle potřeby doručuji peníze rodinám postižených válkou)

28. 10. 1968
Praha - Hrad, před Matyášovou bránou, Hradčanské náměstí
Zástup je plný nepokoje, sem tam hlasitější slovo, vyhlížíme prezidenta generála Svobodu, marně. se mnou je návštěva z Německa, přišla nás povzbudit k odporu Vzдор. Jak dlouho? Kdo vydrží až do konce? A kdy to bude?

28. 10. 1992
Praha - Hrad, recepční prostory
Atmosféra nejistoty: rekviem za Československo
Stát nemá prezidenta, hostitelem předseda vlády
Patriarcha Vratislav Štěpánek a děkan Husitské teologické fakulty
Setkáváme se s bývalým premiérem Čalfou, přidá se pan Černogurský
Všichni jsme rodem ze Slovenska, Vratislav z Vrútek, já z Bratislavy
Šťastnou cestu Česko a Slovensko!
A na shledanou v Evropské unii.

28. 10. 2016
Praha - Hrad, Vladislavský sál, TV obrazovka
Jen lehce pulzující sál, hlasatele nevnímám
V obecnstvu hledám, ano, patriarcha a pražský biskup
Podobně tomu od zrodu církve bylo. Tak je to správně i dnes.
Vyznamenání hrdinové světové války a pražský arcibiskup
Máte připomínku?
Máme svobodu slova.
I povinnost nést za ně odpovědnost.
Perspektiva: Ten Pán velí se nebáti záhubců tělesných...

Zdeněk Kučera

Rozbitá sklenička a pozvánka do kina

Byli jsme s kamarádem v kině a po skončení filmu jsme zašli do nedaleké hospůdky. Probrali jsme dojmy z filmu a zaplatili útratu. Paní servírce však při sbírání sklenek jedna vyklouzla z ruky, dopadla na stůl, rozbila se a rozletěla na malé kousky. Moc se omlouvala, my ji uklidňovali a ona se znovu a znovu omlouvala a my se smáli, protože se vlastně nic nestalo. Až pak doma jsem si uvědomil, proč se to té paní servírce zdálo tak závažné a nám tak nicotné – kde se vzal ten rozdíl. Myslím, že to bylo pod dojmem onoho filmu. Filmu Anthropoid. Abych se přiznal, šel

jsem do kina s určitou obavou. Před mnoha lety jsem viděl v televizi film *Atentát*, který ve mně zanechal dobrý dojem. Víím, že v poslední době existují tendence přepisovat historii, a také jsem si říkal, jak bude účinkovat pohled zvenku. Vždyť scénarista, režisér a zároveň kameraman filmu Sean Ellis je Angličan a hlavní role ve filmu hrají většinou cizinci. Věděl jsem také z tisku, že úvodní scéna z filmu není autentická – že totiž parašutisty hned po seskoku lidé přijali a nechťeli je zradit, jak je to z určitého důvodu podáno ve filmu. Musím říci, že mé obavy se nenapl-

nily, ale naopak považuji tento film za velmi povedený. Hrají v něm dobří herci a příběh je sevřený, nestalo se jako v případě filmu *Lidice*, že by chtěl film stihnout vyjádřit více příběhů najednou. Vnímáme tu stísněnou atmosféru doby i odvahy prostých lidí, kteří v sobě našli sílu riskovat své životy. Není to odvaha akčních hrdinů, je to statečnost lidí zmítaných obavami. Takoví jsou i Kubiš s Gabčíkem a vlastně všech „sedm statečných“, kteří nakonec umírají. Nemohli zvítězit v přestřelce nad přesilou, ale zvítězili v úplně jiném zápase. Chtělo se jim žít své mladé životy, a přesto je obětovali. Film *Anthropoid* nic nepřikrášluje, ale ani nedevaluje. Vy-

volává důležité otázky: Co je lidská statečnost? Za co stojí obětovat svůj život, ale také zda je možné v určitém případě obětovat životy jiných neviných lidí? Je určitě dobré tento

film vidět a bylo by dobré, aby jej viděli lidé mladí. Věřím, že pro každého vnímavého diváka zapůsobí jako podnět k přezkoumání svého žebříčku hodnot. (fil)

Sto let od úmrtí Františka Josefa I.

František Josef I. (18. 8. 1830 - 21. 11. 1916) se narodil jako nejstarší syn arcivévody Františka Karla z dynastie habsbursko-lotrinské a jeho manželky Žofie Frederiky Bavorské. Patřil jako rakouský císař, uherský král, král lombardský a benátský, dalmatský, chorvatský, slavonský, markrabě moravský etc., etc. mezi nejvýznamnější monarchy 19. století. Českým králem se však nenechal korunovat a vládl neuvěřitelných 68 let, poté, co již v 18 letech převzal v Olomouci funkci po svém strýci Ferdinandu I., který abdikoval z důvodu nevládnutí revolučních událostí v monarchii v roce 1848, ale i z důvodu slabomyslnosti. Za jeho života došlo v monarchii k převratným změnám - zanikl feudalismus, vrcholila průmyslová revoluce, vznikla železniční síť, na silnicích se objevily první automobily. František Josef souhlasil s rakousko-uherským vyrovnáním - v roce 1867 vyhlásil princip dualismu, ale v roce 1871 odmítl vyrovnání s Čechy. Příčinou prý byla přimluva císařovny Alžběty Sissi, která milovala Uhry, měla tam svého velkého ctitele hraběte Gyulu Károlyho Andrásyho, a mluvila dobře maďarsky.

Na „císaře pána“ vzpomínali naši předkové s úctou jako na pečlivého, pracovitého a obratného politika, který často navštěvoval Čechy i Moravu, rád nosil uniformy, miloval armádu, avšak žádnou válku nikdy nevyhrál. Stárnoucí monarcha již velmi nerad přijímal jakékoliv novinky, lpěl na zažitých stereotypch, nepřistoupil na federalizační reformy a byl přesvědčen o své božské vyvolenosti. Proto ani ve vysokém věku nehodlal předat trůn následníku Františku Ferdinandu d'Este a po jeho zavraždění v Sarajevu vyhlásili Srbsku ultimátum, které vedlo 28. 7. 1914 k první světové válce.

Vnější podobu jeho majestátu nenarušily ani tragické události v jeho osobním životě - poprava bratra Maxmiliána v roce 1867 v Mexiku, sebevražda jediného syna Rudolfa v roce 1889, zavraždění milované manželky Alžběty Bavorské (Sissi) v roce 1898 nebo zavraždění synovce Františka Ferdinanda d'Este v roce 1914. Svému prasynovci Karlovi pak mohl pouze předat ve válečném konfliktu již rozpadající se říši, která definitivně zanikla v roce 1918.

Návštěvníci Vídně mohou až do konce listopadu navštívit čtyři samostatné výstavy, vztahující se k osobě císaře Františka Josefa I. Pavel Hýbl

Z dopisů našich čtenářů

V č. 36 Českého zápasu vyšel článek sestry Š. Tylišové Vzpomínání. Redakce zaznamenala pozitivní telefonické ohlasy a prosbu o zprostředkování kontaktu na ses. Tylišovou. Protože ses. Tylišová neuvedla zpáteční adresu ani telefon, prosíme o jejich sdělení na adresu redakce.

Z kazatelského plánu

Krista Krále

Panovat bude od moře až k moři, od Řeky do dálav země. Všichni králové se mu budou klanět, všechny národy mu budou sloužit.

ŽALM 72,8.11

První čtení: Jeremjáš 23,1-6

Tužby pro dobu po Duchu svatém (VII):

1. Abychom byli zbaveni všeho, co nám brání plně následovat Krista, modleme se k Hospodinu.
2. Abychom Duchem svatým byli vedeni ke službě slovem i skutkem, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku Hospodine, povzbud' svůj věřící lid, aby se tebou nechal vést a nebál se kráčet v požeňnaných šlépějích tvého Syna! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení: Koloským 1,11-20

Evangelium: Lukáš 23,33-43

Verš k obětování: Daniel 7,14

Verše k požehnání: Lukáš 19,38

Modlitba k požehnání:

Panovníku Hospodine, pamatuj na nás a přijmi nás pro oběť tvého Syna, abychom se mohli těšit z toho, že na nás dopadá odlesk jeho královského majestátu! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 36, 82, 118, 130, 273, 300, 303, 310, 269

Muž učený, zámožný, praktický a čacký

Letos uplynulo 470 let od narození významného tiskaře, nakladatele, překladatele a historika Daniela Adama z Veleslavína (1546 - 1599). Daniel Adam působil jako profesor na pražské univerzitě a přednášel zde historii. Protože se na univerzitní profesory vztahovala povinnost celibátu, musel opustit pražskou univerzitu, když se oženil s dcerou známého knihtiskaře Jiřího Melantricha z Aventina. V tiskárně svého tchána začal pracovat jako tiskař, brzy se stal jeho nástupcem a později i majitelem. Zasloužil se o vydání Bible králické, tzv. šestidílký. Čeština, kterou byla Bible králická přeložena, je považována za vzor dobového literárního jazyka.

Daniel Adam, příznivec Jednoty bratrské, vydával překlady věroučných nebo filosofických spisů - například Traktát o opatrování chudých od luterána Andree Hyperia, Rukověť a Samotné rozmlouvání duše od sv. Augustina a O řízení a opatrování božském hugenota Jeana de l'Espine. Zaměřil se i na vydávání naučné literatury s tematikou historickou, právní, lékařskou, botanickou (Mattiolioho Herbář), sociální a etickou. Ve své tiskárně vydal několik slovníků a jazykových učebnic. Šlo většinou o předlohy cizích autorů, z nichž některé sám přeložil a upravil, jiné opatřil předmlouvou. U všech se však podílel na jejich jazykové úpravě.

Ještě v baroku byl v širokých vrstvách populární jím psaný Kalendář historický.

Takzvaná veleslavínská čeština se stala základem českého spisovného jazyka. Knihy zvané Melantrišky z tiskárny Daniela Adama vynikaly nejen výbornou češtinou, ale i mimořádně pěknou typografickou úpravou. Byly vázány v kůži a vyzdobeny skvělými ilustracemi.

• Však vyličující charakter Veleslavínův i na některé slabosti jeho pozornost obrátiti musíme. Nápadné jest, kterak mohl muž jinak tak osvěcený jako Veleslavín, hověti mnohým pověrám tehdejšího věku, čehož zvláště v Kalendáři husté stopy nalezáme; tak objevování se komet, rození se nestvůr atp. u něho důležitý tajný význam mělo, tak též jakási zášť a osočování židův, dle způsobu tehdejšího věku i jeho se z části zmocňovalo. I musíme, ač máme-li jej v tom ohledu spravedlivě posuzovati, stanoviti tehdejšího věku, zvláště jelikož spisovatele pro zábavu obecného lidu písničho, vždy míti na zřeteli. Ještě nápadnější a podivnější jest jeho pevná víra v domněnku tehdy velmi rozšířenou, že totiž věk XVI. jest poslední věk celého světa, a že po něm veliké, znamenité, a téměř nepochopitelné změny vsude nastanou. Veleslavín tudíž téměř na všech knihách z tiskárny jeho vyšlých k dátum přikládá fatalistickou frázi: „léta posledního věku“.

• Veleslavínova něžnost a náboženským duchem proniklá ochotnost, kterou obzvláště k paničkám jevil, dotvrzuje to, že byl Veleslavín, muž nejen učený, zámožný, praktický, čacký, anobř že byl i srdečným upřímným manželem i láskyplným otcem, že byl muž mající hlavu a srdce, jak říkáme, na svém místě.

• Nesmíme si mysliti, že byl Veleslavín pouhý typograf. On povolání své za mnohem vyšší měl, pokládaje je co pokračování, jako za doplněk svého působení akademického, jakož toho očekávali od něho přátelé a příznivci jeho nebo jako dříve mezi čtyřmi zděmi hleděl prospívati mládeži vůkol něho shromážděné, tak nyní blahodatným, tehdy ještě velmi novým, jelikož teprv sto let před tím vynalezeným uměním kněhtlačitelským hleděl prospívati, v povolnějších mezích: vlasti, králi, Bohu.

Ilustrace z předslůvků Veleslavínových knih

• D. Adam z Veleslavína: „Ne všickni spisovatelé o správě a regimenu království a obcí užiteční jsou a hodní, aby vůbec od lidí čtení byli. Nebo někteří z nich základ správy staví na bezbožnosti a nespravedlnosti a vedou vrchnosti k nezřízené přísnosti a k tyranství, jiní pod zástěrou obecné svobody pozdvihují poddaných proti vrchnostem a pánu. Což obě, království a obce, jakkoli mocné a silné, k zahynutí a zkáze přivozuje.“

(F. Čupr: Život M. Daniele Adama z Veleslavína, Praha 1853) VD

Ilustrace z Mattiolioho Herbáře

Nad Písmem

Zápas ve jménu Lásky

21,5-19

„A my jsme odsouzeni spravedlivě, dostáváme zaslouženou odplatu, ale on nic zlého neudělal.“ L 23,41

Milé sestry a milí bratři, pokoj vám od našeho Pána Ježíše Krista.

Vstupujeme do posledního týdne liturgického roku a před sebou máme adventní čas. Období plné očekávání a radosti. A také doufání, že tento rok odoláme tomu všudypřítomnému stresu. Dovolte mi tedy na závěr liturgického roku trochu bilancovat. Co se událo kolem nás, co se neustále děje ve společnosti.

Nejen za poslední rok se ve světě rozšířil zvláštní trend. Pravda a láska jsou vysmívány jako hodnoty nízké a na piedestalech stojí lež, přetvářka, manipulace. A je jedno, jestli zrovna mluvíme o Brexitu, volbách v USA, chování V4... Společnost se nechává ovládat strachem a vulgárním chováním a zapomíná na hodnoty, které má v sobě už od počátku věků. Zapomíná na lásku. Na lásku, ze které nás Bůh stvořil a na lásku, pro kterou za nás Ježíš Kristus zemřel. Pod tím slovem láska se skrývá mnoho pojmů, které jsou dne brány jako slabosti. A to například tolerance, soucit, pochopení, pomoc bližnímu. A uprostřed tohoto světa stojíme my křesťané. Jsme součástí společnosti, a přesto vidíme, že o naše šaty

se losuje, naše hodnoty jsou vysmívány a pokrívovány.

A nemůžeme si za to tak trochu sami? Dlouho sedíme a mlčky přihlížíme tomu, jak hrubě a bez lásky se k sobě lidé chovají. Zavíráme oči, abychom to nemuseli vidět, abychom nemuseli jednat, abychom někoho náhodou nepohoršili. Výsledkem je, že ani pořádně nevíme, kam se teď máme postavit. Máme mlčet ke světovému dění? Máme se přidat na stranu ukřičených hulvátů? Nebo jim máme oplácet stejnou mincí? Máme se stavět na tu i na tu stranu, tak jak je zrovna potřeba?

Já osobně se domnívám, že je jen jediná strana, na kterou se můžeme postavit. A to na stranu po bok Ježíše z Nazareta. Na stranu lásky.

Musíme být těmi, kdo odpoustí, kdo pomáhají porozumět. Musíme jednoznačně říct, že cesta lži a manipulace není naší cestou. Naší cestou je Kristus.

Ježíš z Nazareta byl jedním z nás. Setkal se s těmi nejodpornějšími lidskými vlastnostmi. Během svého života potkal lež, manipulace, uplácení... Ale nikdy se nesnížil k tomu,

aby se těmto praktikám podvolil. Naopak i nadále šel cestou pravdy, vzdělával lidi, pomáhal jim a odpouštěl jim. Myslel na druhé, nejen na sebe.

A to je láska. I na kříži, krátce před svou smrtí, odpouští zločinci, který byl odsouzen k smrti. Nehledí na svůj prospěch, hledí na to, co přijde. Jediným pravým vzorem křesťana by měl skutečně být Ježíš a jeho chování. Jeho cesta. A měli bychom se jí snažit držet i v této době. Nevytrhujme sami sebe ze společnosti. Buďme naopak její důležitou součástí. Šířme tu zvěst lásky, o které každou neděli slyšíme v kostelních lavicích. Nemysleme jen na sebe, mějme na paměti ty, kdo jsou kolem nás, ty, kdo přijdou po nás, protože to pro ně právě nyní můžeme utvářet společností. Máme tu neuvěřitelnou moc šířit mezi lidi lásku, tak se toho nevzdávejme. Držme se Krista, a i když nám přijde, že jsme obklopeni zločinci a hulváty, stejně jako byl Ježíš na Golgotě, vezme, že nejsme sami. Že tenhle zápas lásky nevedeme na vlastní pěst.

Za námi stojí ta největší opora – Lásky sama.

Kateřina Merglová

Milosrdný Bože, děkujeme ti, že nám nepřestáváš odpouštět naše provinění a znovu a znovu nám dáváš šanci být tvými služebníky. Dej, ať se ctí šíříme tvé slovo, tvůj pokoj a tvou lásku. Prosíme Tě o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána a bratra. Amen.

Dokumenty ...

Pokračování ze str. 1

Božího slova i o „svobodném“ podávání svátosti těla a krve Páně. I další dva články souvisejí se svobodou – svoboda duchovních od nadměrného majetku a osvobodování církve a společnosti od negativních morálních jevů. Na pozadí je zápas husitů o pravou svobodu spojenou s poslušností svrchované autority Božího zákona, takže se přímo hovoří o „svobodě Božího zákona“.

Druhým uvedeným pramenným věroučným dokumentem v Základech víry je Česká konfese. K teologickému obsahu a politickým souvislostem se podrobně vyslovuje Z. David ve své knize *Nalezení střední cesty. Liberální výzva utrakvistů Římu a Lutherovi*. Upozorňuje, že utrakvismus měl teologicky blíže ke katolicismu než k protestantismu, ale z politických důvodů se spojil s luterány a s Jednotou bratrskou. Česká utrakvistická církev se dostala do tlaku habsburského rekatolizačního úsilí a hledala cestu k zajištění své existence. Podle Z. Davida se v případě České konfese jedná spíše o luterské vyznání jako určitou obdobu Augsburské konfese pro české země. K problematice České konfese existuje starší práce F. Hrejsy a též novější teologické pohledy A. Molnára a Z. Trtíka. I přes vliv luterství a teologicky radikálnějších přístupů Jednoty bratrské jsou v České konfesi uchovány specifické české reformační akcenty, jakými je úcta k M. J. Husovi jako Božímú mučedníkovi (v předmluvě vydání Jednoty bratrské z r. 1608), čtyři pražské články, které jsou považovány za „znamení“ pravé církve (XI., 6) a také pojetí víry a skutků. I když je zdůrazněno v případě ospravedlnění člověka před Bohem reformační pojetí pouhou milostí a pouhou vírou bez zásluh (VIII.), je též v pojednání o víře uvedeno, že pravá víra a spojení s Kristem nemůže být bez lásky a dobrých skutků s odkazem na apoštola Pavla (Ga 5,6) (IX., 3).

TÉMAT A POJMY V ZV Z VĚROUČNÉ TRADICE ČESKÉ REFORMACE

V učení o církvi lze vidět v odpovědi na otázku, kdo je hlavou Boží církve, zřetelnou spojitost s Husovým pojetím církve. Hlavou Boží církve je podle Základů víry ve shodě s Janem Husem Ježíš Kristus (ZV, ot. 27). Tato teze je biblická (Ef 1,22; Ko 1,18) a je obsažena v Husově spise *De ecclesia* (3. kapitola). Setkáváme se s ní však také již u Tomáše Akvinského ve *Výkladu víry*, kdy říká, že hlavním základem a hlavou církve je Ježíš Kristus. Dále nepřehlédneme, že je v ZV hojně užíván pojem „Boží církve“ (srov. ZV, ot. 5, ot. 6 a další otázky v I. oddíle), který se vyskytuje v České konfesi, a je takto nazván její XI. článek „O církvi Boží“. V nauce o spáse – v učení o víře a skutečích – nestojí ZV na stanovisku protestantismu „pouhou vírou“ – solafideismu, ale ospravedlňující je pravá víra, která se uplatňuje láskou (srov. ZV, ot. 95). Jaká je souvislost Základů víry s českou reformací v učení o svátostech v části o večeři Páně? Důraz na „pravé tělo a pravou krev Krista“ v České konfesi (České vyznání XV., 1.) je zřejmě v návaznosti na utra-

kvismus syčený tradiční eucharistickou úctou včetně zachování svátosti Božího těla, ale je i z luterského pojetí (Srov. Augsburské vyznání X.). Formulace o „pravém těle a pravé krvi Krista“ neodporovala ani učení Jednoty bratrské. Výpovědi Základů víry o chlebu a vínu v otázkách č. 109 a č. 332 se zdají být blíže teologii radikálního táborství a teologii kalvínské reformace, zdůrazňující duchovní Kristovu přítomnost, neboť jeho tělo je v nebi (srov. Helvetské vyznání, čl. 21,10). Podle komentáře k ZV se věnuje větší pozornost chlebu a vínu, které jsou „znamením a potvrzením Kristovy svátostné přítomnosti ve společenství církve slavící večeři Páně“ (Základy víry se Stručným komentářem, cit. s. 150). Co však je v ZV na učení o večeři Páně patrné, je její koinonický zřetel s důrazem na bratrské společenství a eschatologický rozměr ve smyslu vyhlášení přicházejícího Božího království (srov. ZV, ot. 322). To je charakterické pro českou reformaci. Přijímání podobojí vyjadřuje jednotu a rovnost duchovních a laiků u Kristova svátostného stolu. Eschatologický výhled k Božímú království je také jeden z rysů české reformace od Milíče z Kroměříže až ke Komenskému. Nejvyšší normou nauky Církve československé husitské je Duch Kristův dosvědčený Písmem a tradicí, jak je to vyjádřeno v pojmovém určení (Základy víry Církve československé husitské se Stručným komentářem, s. 6, s. 8 a ot. č. 46-48). Pro českou reformaci byl nejvyšší autoritou víry a nauky živý Kristus, jak je to zřetelné v Husově odvolání (apelaci) ke Kristu. Husem je to vyjadřováno pojmem „zákon Kristův“, a tento zákon je podle něho „zákon lásky“. O normě zákona Kristova (lex Christi) jako zákonu lásky a milosti (lex caritatis et gratiae) či zákonu božské lásky (lex divini amoris) pojednává též Tomáš Akvinský ve svém výkladu Desatera. Autoritu pravdy Ježíše Krista vyznávali i husité, jak je to zřejmé z dobových pramenů. „Základem našeho pojetí je pravda křesťanská a evangelická zosobněná Kristem“, čteme v jednom z husitských listů. Tento princip husitské nejvyšší věroučné normy se vyskytuje v tzv. Chebském soudci, který se měl stát rozhodující autoritou mezi katolickou a husitskou stranou v disputacích na basilejském koncilu. Chebský soudce je dalším významným věroučným dokumentem husitství spolu se čtyřmi pražskými články. V dohodě zástupců husitů a basilejského koncilu ze dne 18. května 1432 je řečeno: „...bude přijat za nejspravedlivějšího a nestranného soudce zákon Boží, praxe Kristova, apoštolská a prvotní církve spolu s koncily a učitelé, kteří se na něm pravdivě zakládají“. I přes důležitost pojmu „zákon“ ve středověkém myšlení, se setkáme u samotného Jana Husa i s formulací „z popudu ducha Ježíše Krista“.

Z výše naznačeného se ukazuje, že učení Církve československé husitské má vnitřní obsahovou vztáženost k víře, spiritualitě a učení M. J. Husa a české reformace a tento pramen je užitečné objevovat a promýšlet z hlediska teologické totožnosti naší církve, vycházející jak z modernistického úsilí, tak i z věroučných zdrojů české reformace.

Tomáš Butta

Můžete si přečíst

Jan Hus v památkách Prahy

U příležitosti loňského 600. výročí smrti Jana Husa připravil Národní památkový ústav publikaci, která výběrově mapuje památky připomínající osobnost Mistra Jana Husa na území Prahy. První dvě kapitoly jsou věnovány místům spojeným s jeho působením, jako je Karolinum, naše a evangelické sbory a studentské koleje. Mezi nimi zaujímá výjimečné místo Betlémská kaple, jejíž

hypotetickou původní podobou se zabývá samostatná stať. Ve třetí kapitole autoři přináší výběrový soupis pražských pomníků Jana Husa a tzv. Husových kamenů. Následující kapitola představuje památky nacházející se v církevních objektech, zejména v Husových sborech. Poslední část se věnuje dalším pražským budovám, kde Husova zpodobení nezřídka tvoří součást výzdoby fasád. Publikaci můžete zakoupit mj. v prodejně Blahoslav. **red**

Rozhovory s Carlem R. Rogersem

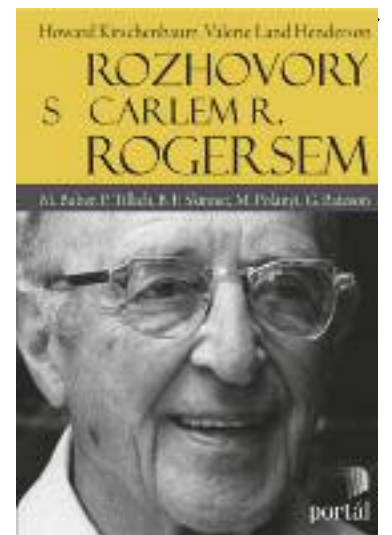
Nakladatelství Portál nedávno vydalo knihu *Rozhovory s Carlem R. Rogersem* autorů H. Kirschenbauma a V. Land Hendersonové. Známy psychoterapeut Carl R. Rogers absolvoval během svého života řadu rozhovorů s významnými osobnostmi nejen psychologie, ale i dalších oborů. Tyto rozhovory jsou vždy setkáním dvou hlubokých myslitelů, pro něž je dialog cestou, jak znovu promýšlet vlastní postoje a názory. Rogers v této knize rozmlouvá s chasidským filozofem M. Buberem, protestantským teologem P. Tillichem, behavioristickým psychologem B. F. Skinnerem, vědci a filozofy M. Polayim a G. Batesonem. Jsme v ní mimo jiné svědky živých polemik, hájení odlišných pozic, nesouhlasu, které dávají nahlédnout do bohatého myšlenkového a duchovního světa všech zúčastněných. Kniha je nesmírně inspirující četbou pro všechny, které zajímá nejen osobnost Carla R. Rogerse, ale i intelektuální atmosféra doby, v níž žil a s řadou dalších lidí působil. Carl R. Rogers byl jedním z nejvlivnějších psychologů a psychoterapeutů 20. století, zakladatel humanistické psychologie.

Ukázka z knihy:

Carl Rogers: Rád bych předtím, než začnu s dr. Buberem hovořit, sdělil publiku, že se zajisté jedná o nepřipravený dialog. Kvůli počasí jsem sem musel jet celý den, a tak jsem se s dr. Buberem setkal až před jednou nebo dvěma hodinami, třebaže v jeho spisech jsem se s ním setkal už dávno. Myslím, že první otázka, kterou bych vám, dr. Buber, chtěl položit, může znít maličko neomaleně, ale rád bych ji vysvětlil a pak už tak třeba znít nebude. Zajímalo mě, jak to, že přestože jste tak hluboce žil v mezilidských vztazích a získal takové porozumění lidskému jedinci, nestal jste se psychoterapeutem? (Buber se směje.) Ptám se proto, že se mi zdá, že řada z nás začala pociťovat a zakoušet podobná zjištění, která jste vyjádřil ve svých spisech, ale velmi často jsme se k nim dostali prostřednictvím své psychoterapeutické zkušenosti. Myslím, že na terapeutickém vztahu je něco, co nám – téměř formálně – dovoluje vstoupit do hlubokého a blízkého vztahu s nějakým člověkem, a tak se zpravidla takovým způsobem dozvíme něco hlubokého. Vzpomínám na jednoho svého přítele psychi-

atra, který říká, že se nikdy necítí tak celý, tak moc osobou jako při svých terapeutických rozhovorech. A já tento pocit sdílím. Proto by mě, pokud to není příliš osobní, zajímalo, jaké „kanály vědění“ vám umožnily poznat tak hluboce lidi a vztahy.

Martin Buber: Hmmm. To je spíš biografická otázka. Myslím, že místo jedné odpovědi musím dát dvě. Jednou je to, že tak úplně cizincem v oblasti, řekněme, psychiatrie nejsem, protože když jsem byl kdysi dávno studentem, studoval jsem tři semestry psychiatrii na tom, co se

Pokračování na str. 4

Deprese a smutek ve stáří

Deprese ve vyšším věku patří vedle demencí a jejich komplikací k nejčastějším příčinám nutnosti psychiatrické intervence u seniorů. Tak, jak se prodlužuje průměrná délka života a relativně i absolutně přibývá seniorů, samozřejmě se zvyšuje i četnost depresivních poruch v této části populace. V literatuře bývá nejčastěji uváděn 10% průměrný výskyt depresí u seniorů. Zde ovšem mluvíme o plně vyjádřené depresivní poruše, neúplně vyjádřené depresivní stavu postihují až 25 % starší populace. Jde tedy o onemocnění časté. Je třeba si uvědomit, že deprese rozhodně nepatří k normálnímu stáří a i velmi staří lidé z adekvátní léčby tohoto onemocnění výrazně profitují. Tím, kdo se zpravidla jako první s depresivním starým pacientem dostane do kontaktu, nebývá psychiatr, ale jeho praktický lékař. Ten často dokáže léčit nekomplikovanou depresivní epizodu u starého člověka stejně dobře jako psychiatr. Příčiny depresí u seniorů jsou různé. Část poruch si pacienti přináší z mladšího věku. Ve stáří se může depresivně měnit část neurotických obtíží. Nově se u starších pacientů objevují depresivní poruchy provázející onemocnění mozku, jako je ateroskleróza mozkových cév, stav po mozkových příhodách a podobně. Mezi rizikové faktory rozvoje deprese u starších pacientů řadíme zejména: depresivní onemocnění v minulosti; věk nad 60 let; ženské pohlaví – ženy trpí depresemi až 2x častěji než muži; přítomnost tělesné choroby s chronickým průběhem; nadužívání alkoholu a léků; sociální izolace, osamění; exi-

Vážení čtenáři, jsme psychologicko-pedagogická poradna při pražské diecézi a rádi bychom se v týdeníku Český zápas věnovali v občasných sděleních aktuálním problémům z oblasti našeho působení. Články bychom věnovali aktuálním tématům v obecně srozumitelné formě s tím, že by byla následně možná určitá diskuze prostřednictvím mailu poradna.psyche@seznam.cz. Věříme, že našimi příspěvky zpestříme obsahovou stránku Českého zápasu.

stenční problémy, chudoba; ztráta partnera, popřípadě osoby blízké; očekávaný konec vlastního života. Platí, že zatímco u dalších psychických poruch vyššího věku – zejména demencí – se v jejich léčbě musíme často smířit s faktem, že je prostě zatím současná medicína léčit a vyléčit nedokáže, u depresí je situace jiná. V léčbě depresivních poruch ve stáří se uplatňují vedle psychoterapie zejména modernější antidepresiva vyšších generací – kupříkladu citalopram, sertralin a další. Jejich výhodou je dobrá snášenlivost a minimum nežádoucích účinků. Léčba bývá zpravidla dlouhodobá, několikaměsíční. Rozpoznání a správná léčba depresivní poruchy u starých lidí výrazně zlepšuje kvalitu jejich života a ve svém důsledku přidává jak život létům, tak léta životu. Proto by i staří lidé v případě pocitů smutku, nezájmu, obavnosti, potíží s usínáním, nevysvětlitelným nechutenstvím či tělesnými problémy neměli váhat obrátit se o pomoc s těmito obtížemi. Jako jinde v medicíně i zde platí, že čím dříve, tím lépe.

MUDr. Richard Krombholz, MBA,
Pedagogicko-psychologická poradna ČČSH Praha 7

Rozhovory ...

Dokončení ze str. 3

v Německu označuje jako Psychiatrické Klinik. Velice mě to zajímalo. Ale víte, nestudoval jsem psychiatrii, abych se stal psychoterapeutem. Studoval jsem ji tři semestry nejprve v Lipsku, kde byli Wundtovi žáci. A poté u Mandela v Berlíně a třetí semestr u Bleulera, což bylo ze všeho nejzajímavější. Byl jsem tehdy velmi nezkušený a nepříliš chápající mladík. Ale měl jsem pocit, že se chci něco dozvědět o člověku – o člověku v takzvaném patologickém stavu. I tehdy jsem pochyboval o tom, je-li to ten správný výraz.

Chtěl jsem takové lidi vidět, a pokud možno se s nimi setkat, a jak si pamatuji, navázat vztah, skutečný vztah mezi tím, co označujeme jako „příčetný člověk“, a tím, co je pro nás patologický jedinec. To jsem se do určité míry dozvěděl – alespoň jak se takové věci může dozvědět dvacetiletý kluk. (Uchechtne se.) Ale co způsobilo to, nač se ptáte, bylo asi dno především něčím jiným. Šlo prostě o určitý sklon setkávat se s lidmi. A pokud možno změnit něco v tom druhém, ale rovněž mu dovolit, aby změnil mě. V každém případě jsem tomu... neodporoval. Začal jsem jako mladý člověk. Měl jsem pocit, že

nemám právo chtít druhého změnit, pokud sám nejsem otevřený tomu, aby mě změnil on v míře, v níž je to legitimní. Něco je třeba změnit a jeho dotek, jeho pojetí to víceméně může učinit. Nemůžu být takřikajíc nad ním a říct: „Ne! Stojím mimo hru. To ty jsi blázen.“ A tak od svých... Mělo to dvě fáze. První fáze probíhala do roku 1819 (má na mysli 1918), tedy do mých zhruba čtyřiceti let. A tehdy, v roce 1819, jsem cítil něco dost zvláštního. Měl jsem pocit, že mě silně ovlivnilo něco, co právě tehdy končilo, tedy první světová válka.

Vyšlo v nakladatelství Portál, www.portal.cz

Zprávy

Člověk před Boží tváří – Vladimír Kubáč. Vyšehrad, Praha 2016.

Nakladatelství Vyšehrad vydalo knihu souhrnně připomínající život a dílo starozákonníka Vladimíra Kubáče. Publikace k počtu profesora Husovy bohoslovecké fakulty a děkana Husitské teologické fakulty Univerzity Karlovy vychází v edici Dějiny idejí jako studijní pomůcka pro začínající studenty HTF UK Praha a současně jako způsob připomenutí jeho díla. Cena knihy je 348 Kč, za sníženou cenu 230 Kč lze knihu získat v prodejně Blahoslav v budově ústředí církve, Wuchterlova 5, Praha 6. Srdečně zveme na prezentaci knihy, která se uskuteční 23. listopadu v 17 h v aule Husitské teologické fakulty UK (Pacovská 350/4, Praha 4). **red**

Koncert na Vinohradech

Husův sbor CČSH v Praze na Vinohradech ve spolupráci se sborem ČCE na Vinohradech pořádá komorní adventní koncert duchovní hudby v provedení vokálního kvarteta In pace. Toto těleso působí na západě Vysočiny v obci Moraveč od roku 2012. Jeho vedoucím je Daniel Matějka, farář ČCE v Moravci, který bude i průvodcem koncertu. Adventním slovem však poslouží také Ester Čašková, farářka ČCE v Praze na Vinohradech. Zazní díla autorů: T. L. de Victoria, F. X. Brixi, A. Míchna, J. Handl, J. des Prés, V. K. Holan.

Adventní koncert se uskuteční ve **čtvrtek 1. prosince od 18 h v prostorách Husova sboru na Vinohradech**, Praha 10, Dykova 1. **JH**

Program divadla Mana

● **25. pá: Tam se už přece nestřelili, ne?** Studio MANA 19.00 h

Komponovaný večer o válce na Ukrajině dnes... Zajímáme se ještě o válečné dění na Ukrajině? Několik desítek Čechů ano. Ti, kteří v ČR shánějí pomoc a vozí ji lidem strádajícím životem ve válečné zóně. Někteří tito dobrovolníci prakticky žijí na frontové linii již dva roky, stejně jako Michal „Kody“ Kislicki, člen neziskové organizace „Chut' pomáhat“, který bude také průvodcem večera. Večer moderuje a duchovním slovem uvede David Frýdl.

● **27. ne: Odkud vyvěrá zřídlo**

16.30 h Večer poezie a hudby k počtu Miroslava Matouše, básníka, kněze, překladatele a laskavého člověka, u příležitosti jeho 95. narozenin. Večer uvádí David Frýdl, přednes Táňa Fišerová.

● **28. po v 19.30 h: V+W, Balada z hadrů.** Divadelní hra Jana Wericha a Jiřího Voskovce k oslavě Françoise Villona, odehrávající se v Paříži roku 1455. Alegorie na politickou situaci a nástup fašismu, nezaměstnanost, vzestup kapitalismu, velké třídní rozdíly. Text je proložen písněmi, jejichž základem jsou Villonovy verše. Hraje Divad-

lo pod Petřínem. Živě doprovází swingová formace Modrá synkopa. Režie: B. Gondík. Husův sbor Vršovice, Moskevská 34/967. **red**

Koncerty v michelském sboru

Srdečně zveme na další koncerty do sboru Alberta Schweitzera v Praze 4 - Michli (U Michelského mlýna 27). Vždy v sobotu od 17 h.

● **26. listopadu – děti a mládež z michelské náboženské obce**

● **30. prosince – koncertní provedení Rybovy mše vánoční JK**

Koncerty u sv. Mikuláše

● **21. 11. - 20 hodin**
BACH, DVOŘÁK, MOZART, GERSHWIN
From Baroque To Jazz
Prague Brass Ensemble
J. Kalfus - varhany

● **22. 11. - 17 hodin**
BACH, HÄNDEL, MOZART, DVOŘÁK
J. Kalfus - varhany
Y. Škvárová - mezzosoprán

● **23. 11. - 17 hodin**
HÄNDEL, BEETHOVEN, MOZART, CORELLI
J. Popelka - varhany,
V. Frank - housle

● **24. 11. - 17 hodin**
BACH, HÄNDEL, VIVALDI, SAINT-SAËNS
Saint Nicholas Chamber Soloists
M. Hanzal - varhany, F. Bílek - trubka
M. Bauerová - soprán

● **25. 11. - 17 hodin**
BACH, SCHUBERT, DVOŘÁK, VERDI
J. Kšica - varhany, T. Jindra - bas

● **25. 11. - 20 hodin**
VIVALDI, MOZART, DVOŘÁK
Vivaldi Orchestra Praga
V. Návrat - barokní housle

● **26. 11. - 17 hodin**
HÄNDEL, BEETHOVEN, MOZART, CORELLI
J. Popelka - varhany, V. Frank - housle

● **26. 11. - 20 hodin**
MOZART, DVOŘÁK, VIVALDI, HÄNDEL
Vivaldi Orchestra Praga
V. Návrat - barokní housle
Y. Škvárová - mezzosoprán

● **27. 11. - 17 hodin**
BACH, MOZART, FRANCK, CACCINI
Canto Corno e Organo
V. Trojanová - varhany
R. Kyrlová - mezzosoprán
T. Kyrál - lesní roh

● **27. 11. - 20 hodin**
VIVALDI, SCHUBERT, DVOŘÁK, GERSHWIN
Consortium Pragense Orchestra
Š. Heřmánková - soprán
M. Laštovka - trubka

Z ekumeny

Tisková zpráva Českobratrské církve evangelické**Do Prahy zamíří kamion, který připomene evropskou reformaci**

Na začátku listopadu vyrazil ze Ženevy reformační kamion, který bude brázdít Evropu. Zastaví na 67 místech v 19 zemích a v květnu 2017 ukončí svou cestu ve Wittenbergu. V Praze bude 21. a 22. listopadu jeho jediná zastávka v České republice. Cílem projektu Reformace na cestě je zdůraznit, že reformace není jen německým tématem a nevyčerpává se Martinem Lutherem (od jehož sepsání 95 tezí uplyne příští rok 500 let).

Do Prahy dorazí kamion z Vídně a bude parkovat na náměstí Jana Palacha před Rudolfinem od večera 21. listopadu (pondělí) do odpoledne následujícího dne. Po celou dobu bude možné zhlédnout uvnitř krátké filmy ze všech míst jeho cesty, včetně třímínutového filmu o Praze a české reformaci, Janu Husovi či Jeronýmu Pražskému.

Přivítání kamionu se odehraje v pondělí v šest hodin večer. Synodní senior Daniel Ženatý se vrátí o několik set let zpátky a povede rozhovor s Janem Husem (dřevěnou loutkou Jana Husa, která si zahrála letos v květnu v divadelní hře k výročí Jeronýma Pražského na Střeleckém ostrově v Praze), promluví také zástupci z německých církví, kteří doprovázejí kamion na jeho cestě.

Úterní dopoledne bude patřit programu pro školy, při němž žáci zažijí reformaci všemi smysly. Ochutnají oblíbené jídlo Martina Luthera, zahrají si na dobové hudební nástroje nebo si vyzkouší módu 16. století a zároveň získají základní přehled o evropské reformaci.

V blízkosti kamionu bude stát stan, v němž bude k dispozici drobné občerstvení. Odpoledne se v něm také uskuteční beseda s historičkou umění Milenou Bartlovou (v 15:30) a Margot Kaßmannovou, vyslankyní Rady Evangelické církve v Německu pro výročí v roce 2017 (v 16:30). Před šestou hodinou večer následuje závěrečné požehnání a odjezd kamionu z Prahy do Osnabrücku. Úterní večer zakončí program na německé ambasádě.

Více informací také na <https://r2017.org/en/european-roadmap/>.

Jana Vondrová (mluvčí ČCE), vondrova@e-cirkev.cz

PRO DĚTI A MLÁDEŽ

UKŘIŽOVÁNÍ

Vyřešte následující přesmyčky (slova najdete v textu L 23,33-43) a vypište si podle čísla v závorce písmenka do tajenky:

S T E R T (1)
L R á k (2)
c i v e r a p (1)
m ý s ě c h v (5)
k e b a l (1)
č i n i c o l z (1)
r a c h n á z t i (2)
s á n i p (1)
c á j i v o (4)
s á š e m i (3)

Řešení z minulého čísla: Ježíš řekl: Nežůstane kámen na kameni, všechno bude rozmetáno.
Jana Krajčřířková

Týdeník Církve československé husitské

Český zápas

Vydává Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 160 00 Praha 6

Redakce: Vedoucí redaktorka ThDr. Klára Břeňová, redaktori: PhDr. Václav Drašnar, Mgr. Ervín Kukuczka, grafik: Milan Udržal; tel.: 220 398 107, e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz

Redakce si vyhrazuje právo na úpravy a krácení příspěvků. Tisk: Grafotechna, distribuce: A.L.L. production s.r.o., Ve Žlíbku 77, 193 00 Praha 9 - Horní Počernice

MK ČR E 127 ISSN 0323-1321

Předplatné: Mgr. F. Brynych, tel.: 220 398 117, e-mail: frantisek.brynych@ccsh.cz. Reklama: A.L.L. production, Call centrum - tel.: 840 306 090

